

De Leentjes van de familie Smit domineerden de keuring in Ambt Delden. Achter de koefamilie schuilt een lange geschiedenis en in het keuringsveld laten de Leentjes steeds vaker van zich horen. Smit vertelt met verve over de fokkerij en de Leentjes.

Albert, Diny, Karel en Hermien Smit

Het aandeel Leentjes in de veestapel van de familie Smit uit Markelo nadert de tachtig procent. Zo'n grote koefamilie, valt daar nog een typerend kenmerk in aan te wijzen? 'Binnen de Leentjes zijn zo langzamerhand inderdaad verschillende lijnen ontstaan. Maar het uierbeeld is over de volledige breedte toch wel in orde', omschrijft Karel Smit (33) de omvangrijkste koefamilie op het gemengde melkveebedrijf. In maatschap met zijn ouders Albert (57) en Diny (59) verzorgt hij samen met zijn vrouw Hermien (36) naast 65 melkkoeien ook veertig fokzeugen en 250 vleesvarkens.

de extra melk weegt niet op tegen het saldo van de varkens', aldus de jonge veehouder die quotumaankoop wél aangrijpt om het gemengde bedrijf om te buigen naar een meer gespecialiseerde melkveehouderij. Op dit moment melkt de familie Smit een quotum van 560.000 kg melk. Het extensieve karakter (12.444 kg melk per hectare) staat verdere groei niet in de weg. 'We investeren vooral in quotum. Je kunt wel een nieuwe stal neerzetten, maar daarvoor zul je al omzet moeten draaien om rendement te halen uit de investering.' Naast schaalvergroting deed ook de Hol-

steinisatie in de stal van de familie Smit zijn intrede. Inseminaties van Regal-Red, Alpenrex, Nicolas en Lancelot gaven de MRIJ's het eerste vleugje Holsteinbloed. Karel bleef aanvankelijk trouw aan de rode kleur, maar heeft intussen ook een aantal zwartbonten in zijn stal: 'Ik ben in principe niet kleurgebonden, maar bij gelijke prestaties gaat mijn voorkeur uit naar roodbont.' De liefhebberij voor fokkerij bij de familie Smit werd aangewakkerd toen Karel op zesjarige leeftijd deelnam aan kalveropfokwedstrijden. Hoewel grote prijzen uitbleven, was zijn enthousiasme er niet

minder om. Diny Smit benadrukt dat haar zoon zich daardoor niet liet tegenhouden: 'Karel heeft nooit schrik gehad om achteraan te lopen. Destijds met de kalveren niet, maar nu nog steeds niet.' Het doorzettingsvermogen van Karel Smit is intussen beloond. De eerste kampioene die Karel mocht voorbrengen was, hoe kan het anders, een Leentje. Olan dochter Leentje 416 werd in 1994 kampioene op de keuring van Goor. Sindsdien verschijnt Karel vaker op het keuringstoneel. In augustus boekte het bedrijf een verdienstelijk resultaat op de keuring van Ambt Delden: de beste bedrijfsgroep roodbont, twee reservekampioenes en de seniorenkampioene roodbont, Leentje 463. Smit vindt de Red Mitcheldochter qua exterieur de beste Leentje op het bedrijf en nodigt uit haar te gaan bekijken. 'Vorig jaar werd ze excellent ingeschreven met 91 punten voor de uier. Eigenlijk is haar sterkste eigenschap de manier waarop ze fokt. De lactatiewaar-

Leentje 463 (v. Red Mitchel), productie: 10,09 122 4351 4,07 3,05 I.I., met haar Stadeldochter Leentje 510, productie: 3,00 345 11.308 3,86 3,38

De combinatie van hoge exterieurcijfers en een prima productie bepaalt in sterke mate de filosofie achter het fokdoel van het bedrijf dat een rollend jaargemiddelde realiseert van 9026 kg melk, 4,61 % vet en 3,44 % eiwit (EJR 2401). 'Als je goed exterieur fokt en de gehalten in de gaten houdt, komt de melk er vanzelf onder. Ik

resultaat streeft Karel Smit er niet naar om koeien te fokken waar KI-belangstelling naar uitgaat: 'Fokkerij is mijn hobby, ik doe het niet voor de verkoop van fokvee.'

Gemengd voeren

De prestaties van de veestapel bij de familie Smit stoelen niet louter op fokkerijbeslissingen. 'Voeding heeft een belangrijke invloed op de productie.' Albert Smit slaat een bruggetje naar het rantsoen dat bestaat uit twintig kilo maïs en tien kilo voordroogkuil per koe per dag. Drie jaar geleden kocht het bedrijf een eenvoudige voermengwagen omdat het systeem van buitenvoeding was versleten en een uitkuilbakje niet beviel. 'Er stond al twintig jaar een shovel die we weinig gebruikten. Daardoor was de voermengwagen relatief goedkoop', verklaart Smit junior de aankoop. Sinds de overgang naar gemengd voeren nemen de veehouders een stijging in de ruwvoeropname waar, terwijl ook de melkproductie met grofweg 750 kilo is toegenomen. Hogere voerkosten kwamen hier volgens hem niet aan te pas. 'De krachtvoerkosten zitten nog steeds op vier eurocent per liter en in ruwvoer zijn we zelfvoorzienend. We hebben scherper gevoerd, maar dat merk je toch te veel aan de conditie van de koeien.' Als Albert en Karel een tevreden blik over de Leentjes werpen, is het even stil; een moment puur genieten van glimmende roodbonten in de zon. 'We fokken graag mooie koeien. Maar goed exterieur fokken is één, het vasthouden is veel moeilijker.'

Tijmen van Zessen

Sleutelen aan exterieur

Karel Smit: 'Je kunt beter selecteren in een veestapel waar het exterieur op een goed niveau ligt'

Achter de Leentjes schuilt een lange geschiedenis. Karels grootouders begonnen in 1927 te boeren op het eeuwenoude pachtbedrijf, inmiddels 45 hectare groot, dat eigendom is van landgoed Weldam. 'Het was vlak voor de crisisjaren, bepaald geen eenvoudige periode om een boerderij te starten', verzekert Albert Smit. De MRIJ-pink Leentje was de eerste koe waar Karels grootouders mee startten. 'Leentje was een geschenk van mijn overgrootouders,' vervolgt Karel, 'ze vormde de basis voor onze veestapel.'

Liefhebberij in fokkerij

Op het moment dat Karel de MAS verliet, volgde het bedrijf een groeistrategie in de melkveetak, maar de varkens zijn nog steeds een bron van inkomsten. 'Het saldo van de varkens is te goed om er quotum voor te kopen. De varkensrechten staan gelijk aan 20.000 kg melkquotum,

Leentje 618 (v. Cassius), reservekampioene vaarzen in Ambt Delden

den van Leentje 463 komen zelden boven de negentig, terwijl al haar nakomelingen boven de honderd zitten.' Karel wijst naar haar Stadeldochter Leentje 595 die met ferme passen door het grasland stapt. 'Zij gaf in haar tweede lijst 11.308 kg melk met 3,86% vet, 3,38% eiwit en een lactatiewaarde van 102. In Ambt Delden werd ze achter haar moeder reservekampioene.' De meest aansprekende nakomeling van Leentje 463, Leentje 510, verliet op ongelukkige wijze dit voorjaar het bedrijf. 'Met deze Echodochter zijn we twee keer op de NRM geweest, dat was een heel zware koe met spijkerharde benen. Afgelopen voorjaar lag ze een dag voor het kalven dood in de wei', treurt Karel Smit nog na. De inspecteur waardeerde het exterieur van de Echodochter met 91 punten voor het frame, 90 voor de uier, 92 voor de benen en 91 punten voor algemeen voorkomen. Ook op het productievlak schopte de excellente Leentje 510 het ver. Haar tweede lijst volbracht ze in 402 dagen met 11.355 kg melk, 4,06% vet en 3,52% eiwit.

hou van mooie koeien, want die bezorgen me veel plezier in het werk. Bovendien kun je beter selecteren in een veestapel waar het exterieur op een bovengemiddeld niveau ligt, omdat het vee dat je koopt nog steeds een goed exterieur heeft', zegt Karel Smit over het fokdoel waarin uiers en benen de hoogste prioriteit krijgen. Stieren die in dat kader de meeste koeien mogen bevruchten zijn: Taco, Stadel, Faber, Cassius, Lightning en Kian. 'Met Stadel hebben wij heel goede ervaringen. De eerste drie vaarzen waren alle AB-waardig. Dan ga je zo'n stier vaker gebruiken. Bij gericht gebruik op open koeien met voldoende melkaanleg doet hij ook op het productievlak goede zaken.' Smit compenseert bij elke paring het zwakste punt van een koe. Dat dit systeem hem geen windeieren legt, blijkt uit de cijfers van de laatste bedrijfsinspectie waarbij de roodbonte vaarzen gemiddeld 82,7 punten voor algemeen voorkomen noteerden. Ondanks dit bovengemiddelde